



Sømna
kommune



Plan for friluftslivets ferdselsårer

Sømna – den grønne Helgelandskommunen som leverer!



Innhold

Innledning	4
Bakgrunn for planen	4
Mål for planen.....	5
Metode, prosess og organisering.....	6
Roller og ansvar	7
Hvordan lese og ta i bruk planen	8
Dagens tilstand	8
Geografi.....	9
Fotruiter	9
Turruter som er merket og har starttavle	9
Turruter som er merket	10
Traséer som ikke er skiltet/merket, men er i bruk.....	11
Padleleder.....	14
Sykkelruiter	15
Analyse avvik mellom før-status og mål.....	15
Mottatte innspill og vurderinger	16
Fotruiter	16
Turruter som er merket og har starttavle	16
Turruter som er merket	17
Traséer som ikke er skiltet/merket, men er i bruk.....	18
Foreslåtte/mulige fremtidige stier	20
Kartlagte og vurderte turruter for tilgjengelighet	21
Padleleder.....	22
Sykkelruiter	22
Diverse hensyn	22
Besøksforvaltning	22
Lovverk.....	23
Vegetasjon, sårbarhet og slitasje	24
Prioritering av tiltak	25
Fotruiter	26
Turruter som er merket og har starttavle	26
Turruter som er merket	26
Traséer som ikke er skiltet/merket, men er i bruk.....	27

Foreslåtte/mulige fremtidige stier	28
Padleleder.....	28
Sykkelruter.....	29
Nedleggelse av trasé	29
Merking og skilting.....	29
Reiseliv og markedsføring.....	30
Markedsførte geolokaliteter.....	30
Økonomiske- og ressursmessige konsekvenser	30
Stordata.....	31
Hvordan vedlikeholde.....	31
Oppfølging av planen	31
Analyse av planens måloppnåelse	32
Oppsummering.....	33
Henvisning til vedlegg	33

Innledning

Sømna er en kommune på Helgelandskysten med rett i underkant av 2000 innbyggere. Landskapet er variert. Et utbredt kulturlandskap og et langstrakt strandflatelandskap følger hele vestsiden av kommunen. Lysingen og Kjørsvikfjellet er fremtredende fjellområder, avgrenset av Ursfjorden i øst. Bebyggelsen er jevnt spredt, med Vik og Berg som de største tettstedene. Den gode blandingen av bergknauser, skoger, landbruksområder og bebyggelse fører til at de aller fleste har en stor nærhet til naturen. Dette danner et godt grunnlag for friluftslivsaktivitet rundt om i kommunen.

I denne planen vil de viktigste ferdselsårene for friluftslivet bli tatt for seg. Det med hensikt å skaffe en oversikt over hva som finnes og videreutvikle det for alle i kommunen. En sammensetning av interesser og hensyn vil ligge til grunn for slutningene som fattes.

Bakgrunn for planen

Ferdselsåreplaner er et nytt og nyttig verktøy for mer målstyrt utvikling og drift av stier, ruter, løyper og leder. Dette er helt avgjørende infrastruktur for friluftslivet. Arbeidet er nasjonalt prioritert av Klima- og Miljødepartementet, og finansieres med prosjektstøtte fra Nordland fylkeskommune og Miljødirektoratet.

Ferdselsåreplanene endrer ikke i seg selv ansvaret for stier, ruter, løyper og leder i kommunen, men gir en status og oversikt over hva som gjøres av hvem.

Ferdselsåreplanen er en temaplan og dermed ikke juridisk bindende. Dette vil kun eventuelle tiltak være ved å innarbeides i annet planverk.

Arbeidet er forankret i Sømna kommunes planstrategi for 2024-2027.

Ferdselsåreplanene er nyttige redskap for:

- Bedre og mer målrettet ressursbruk (frivillige, private, kommune)
- Bedre rolleavklaring mellom partene som bidrar (frivillige, private, kommune)
- Kanalisering og konfliktavklaring knyttet til ferdsel (med økende/endret ferdsel fra lokale og turister)
- Å sikre bedre kartfesting av stier, ruter, løyper og leder. Dette er viktig for redning, friluftslivsutøvere, grunneiere, i utbyggingssaker og arealplaner (lovpålagt oppgave for kommunene, hvor det er store mangler).
- Avklare behov for kjøp eller avtaler om bruk
- Utgangspunkt for søknader. Planen er nødvendig ved søknad om forenklede spillemidler.

Mål for planen

Formålet med planen (effekt målet) for friluftslivets ferdselsårer er at den skal bidra til:

1. Økt fysisk aktivitet og bedre psykisk helse i befolkningen som helhet
2. Økt bolyst og attraktivitet som bosted og reisemål
3. Et bredt aktivitetstilbud, med ulik tilretteleggingsgrad, sommer som vinter for alle i kommunen
4. Skape nettverk og god koordinering mellom aktører som arbeider med ferdselsårer

Plan for friluftslivets ferdselsårer skal få fram løsninger for (resultatmål):

1. Minst et turmål/fotturrute/sti i hver grend (avmerket i kart)
2. Minst tre universelt utformet naturpreget ferdselsåre/turmål i kommunen
3. Alle ferdselsårer i kommunen som er brukt til friluftslivsaktivitet skal legges inn i kartverkets nasjonale baser
4. Skole, barnehage og eldrecenter/helsetun bør ha en sti eller turrute tilpasset deres bruk i umiddelbar nærhet
5. Tilstrekkelige parkeringsmuligheter ved startpunkt
6. Kanalisering av ferdsel ift. andre interesser

Man ser at jo kortere vei folk har til turmuligheter jo oftere blir de brukt. Derfor ønsker man at distansen til nærmeste trasé skal være så kort som mulig fra der hvor folk bor.

Videre er registrering av ferdselsårer i kartverket viktig av sikkerhetsmessige grunner. Blant annet slik at folk flest skal finne trygt frem, men også for at politimyndighetene skal vite hvor de skal lete når noen er savnet.

Avgrensning av arbeidet, tematisk: Plan for friluftslivets ferdselsårer beskriver dagens status og mulig framtidig utvikling for fotturer, padleleder, sykkelruter og skiløyper.

Avgrensning av arbeidet, geografisk: Plan for friluftslivets ferdselsårer skal ta for seg hele kommunen.

Forhold til planer og nasjonale føringer: Temaplanen for friluftslivets ferdselsårer må sees i sammenheng med følgende eksisterende planer og lovverk:

- Plan for friluftslivets ferdselsårer (Miljødirektoratet, 2019)
- Sømna kommunes planstrategi for 2024-2027
- Kartlegging og verdsetting av friluftsområder
- Lov om friluftslivet
- Folkehelsesloven
- Naturmangfoldloven
- Kulturminneloven
- Hundeloven

- Forskrift om bærekraftig skogbruk
- Forskrift om fredning av Gjerdevatnet naturreservat
- Forskrift om fredning av Amundsgjerdlia naturreservat
- Forskrift om fredning av Bøpøla naturreservat
- Forskrift om fredning av Teisdalen naturreservat
- Forskrift om Kystverneplan Nordland, vedlegg 1, Horsvær naturreservat
- Forskrift om Kystverneplan Nordland, vedlegg 2, Hensteinen, Horsvær og Gimsan fuglefredningsområder
- Forskrift om fredning av Skårfjellet naturreservat

Senere i planen gjennomgås lovverket ytterligere.

FNs bærekraftsmål: I planen for friluftslivets ferdselsårer er det 5 konkrete bærekraftsmål det jobbes opp mot:

- God helse og livskvalitet
- Bærekraftige byer og lokalsamfunn
- Livet i havet
- Livet på land
- Samarbeid for å nå målene

Metode, prosess og organisering

Organisatorisk forankring

Kommunedirektøren er prosjekteier. Ansvaret for arbeidet legges til kommunen og Trollfjell Friluftsråd.

Organisering av arbeidet

Arbeidet organiseres som et prosjekt med følgende organisering:

Prosjektledere: Trollfjell Friluftsråd, Kamilla Pedersen og Erik Mæhle

Arbeidsgruppe:

- Sømna kommune, Nils Nyborg
- Sømna kommune, Johnny Nielsen Hanssen
- Sømna kommune, Marianne V. Grøttheim
- Sømna kommune, Jon-Erik Rørmark
- Trollfjell Geopark og Friluftsråd, Kamilla Pedersen
- Trollfjell Geopark og Friluftsråd, Erik Mæhle

Prosess

Arbeidsgruppa begynte våren 2024 med å utarbeide en prosjektbeskrivelse og definerte mål for arbeidet. Arbeidsgruppa hentet og fylte inn all eksisterende data (digitale filer og skriftlige tekster). Det ble deretter arrangert folkemøte i løpet av høsten. På folkemøtet ble målene presentert, og det ble oppfordret til å komme med innspill på målene. Målene ble stående uendret.

Invitasjon til folkemøtene i 2024 gikk ut noen dager før arrangementet og ble publisert på kommunens hjemmeside, på kommunens og friluftsrådets SOME-

plattformer, samt at det ble sent ut egne invitasjoner på epost til referansepersoner og grupper. På folkemøtene ble det diskutert utfordringer og mulige løsninger, det ble avdekket feil i eksisterende kartdata, og oppdatert tilstandsbeskrivelse av de ulike turrutene.

Vurderingene gjort i denne planen tar utgangspunkt i innspill som er kommet på folkemøtene.

Roller og ansvar

Kommunen

Det offentlige er pålagt ansvaret for at det skal være mulig for alle å drive friluftsliv og er øverste arealmyndighet. Kommunen skal i henhold til frilufslovens §22 arbeide for å fremme frilufsformål innen sitt område og ivareta allmenhetens interesser i alle saker for friluftslivet. Kommunen har imidlertid ikke en lovpålagt oppgave med å drifte sti- og løypenettet.

Trollfjell Frilufsråd

Interkommunalt organ som bistår kommunene i arbeidet med å fremme frilufsformål og ivaretagelse av allmenhetens interesser i alle saker for friluftslivet. Er ett av 28 frilufsråd i Norge som ligger under paraplyorganisasjonen Frilufsrådenes Landsforbund. Trollfjell frilufsråd står som prosjektleder for arbeidet med planen friluftslivets ferdselsårer i Sømna.

Trollfjell Geopark

Geoparken har blant annet som mål å tilrettelegge for bærekraftig turisme. Geoparken jobber med å opplyse om og ivareta geoparkens/områdets verdifulle natur- og kulturarv gjennom informasjonstavler og kanalisering av ferdsel.

Miljødirektoratet

Miljødirektoratet er et statlig forvaltningsorgan under Klima- og miljødepartementet. De skaffer og formidler miljøinformasjon, utøver og iverksetter forvaltningsmyndighet, styrer og veileder regionalt og kommunalt nivå, gir faglige råd og deltar i internasjonalt miljøarbeid.

Kartverket

Kartverket tar imot informasjon om nye og endrete turruter, samt oppdaterer sin offentlig tilgjengelige database. I hovedsak er det informasjon om stier som er skiltet og/eller merket som skal inn til Kartverket, men også stier som er mye brukt legges inn.

Fylkeskommunen

Nordland fylkeskommune har på oppdrag fra miljødirektoratet tatt ansvaret for å påse at alle kommunene utarbeider en plan for friluftslivets ferdselsårer. De fordeler prosjektmidler og følger opp kommunene iblant annet ferdselsårerarbeidet.

Lag og foreninger

Lokale idrettslag, grendelag og andre foreninger gjør en stor jobb gjennom å tilrettelegge og drifte en rekke stier og turløyper i kommunen. Disse bidrar også med aktivitetsfremmende tiltak i lokalmiljøene.

Ungdomsrådet og rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne og eldre

Rådgivende organ som arbeider for å fremme og kvalitetssikre tiltak som er av interesse for rådernes interessegruppe. Fungerer som talerør for interessegruppene inn i arbeidet med planen for friluftslivets ferdselsårer

Grunneiere

Grunneiere har disposisjonsrett over egen grunn og er en svært sentral aktør i planlegging, tilrettelegging og utvikling av sti- og løypenettet. Det er derfor nødvendig med et godt og formalisert samarbeid mellom kommunen, grunneiere, frivillige organisasjoner og brukere.

Utmarkslag og grunneierlag

Grunneierlag og utmarkslag er sammenslutninger av private eiendommer som i hovedsak forvalter disse eiendommene, herunder jakt- og fiskerettigheter. Flere utmarks- og grunneierlag driver skjøtsel og tilrettelegging av kulturlandskap og ferdselsårer.

Hvordan lese og ta i bruk planen

Planen er skrevet i kronologisk rekkefølge. Altså er situasjonen som den opprinnelig var før planens oppstart gjennomgått først, før eventuelle vurderinger og forslag til tiltak legges fram senere i planen. Dermed bør den leses fra start til slutt for å forstå konteksten og alt som ligger til grunn for vurderingene som er gjort.

Essensen av planen ligger likevel i tabellene med vurderinger og tiltak. Der er det informasjon om hver enkelt ferdselsåre. Disse finner en igjen i Excel-dokumentet med utfyllende informasjon om ferdselsårene. Excel-dokumentet er et dynamisk dokument som en kan fortsette å redigere samt benytte til målrettet arbeid med ferdselsårene i framtiden. Derfor er dette særdeles viktig og der mesteparten av arbeidet med ferdselsårene bør fokuseres i tiden framover.

I tillegg er det andre vedlegg som kan hjelpe med å forstå planen. Kartet gir en oversikt og dokumentet 'Definisjoner og avklaringer' inneholder en del forklaringer om begreper som er anvendt i denne planen, samt forklarer gradering av turrutene.

Dagens tilstand

Stinettverket i Sømna kommune er omfattende, med en sti for det meste, slik at alle fasetter ved kommunen kan oppleves. Det er en jevn spredning av de rundt om i kommunen, med tilpasning etter forholdene. Dette sørger for at det finnes en god variasjon av vanskelighetsgrader og severdigheter å oppleve. Følgelig er det et godt grunnlag for lokalt og regional aktivitet, samt turisme.

Generelt har kommunen en god mengde av merkede stier, både skiltede og uskiltede. Samtidig er det også en stor mengde med umerkede stier. Ved flere av disse er det en allmenn forståelse om at det enten ikke behøves tilrettelegging i samme grad, at det ikke er ønskelig eller at det er begrensede frivillige ressurser.

I listene nedenfor vil ferdselsårene presenteres punktvis med vurderinger til oppfølging. Til slutt følger de aktuelle tiltakene for å utbedre dem basert på vurderingene som er gjort.

Geografi

Sømna er en kommune med varierende geografi. Mot vest er det langstrakte strender, holmer og øyer. Et utbredt kulturlandskap dekker mye av landarealet, kun avbrutt av berg og fjellområder. Mot Ursfjorden rager kommunens største fjell over landskapet. Her er det større skogsområder og brattere helninger ned mot sjøen.

Det forholdsvis flate landskapet tillater kystriksveien å enkelt binde de forskjellige bygdene i kommunen sammen. Følgelig er det få tydelige geografiske skiller. Grunnet dette er ferdselsårene inndelt etter grad av tilrettelegging og type trasé, fremfor å inndele de etter områder.

Fotruter

Turruter som er merket og har starttavle

Navn	Beskrivelse	Vedlikeholds ansvarlig
1-1 Aunet - Lysingen (Gråheia)	Traséen starter ved Aunet, hvor det står ei infotavle. Derfra går turen på merket sti mot Lysingen. Man følger Fjelldalsbekken omgitt av skog, før det tar av mot Gråheia og fjellterrenget åpner seg i høyden. 1-1 beskriver traséen fra Aunet fram til rundturen oppe på Lysingen.	Sømna IL
1-2 Lysingen rundtur	Vel oppe på Lysingen går en rundtur i forholdsvis jevn høyde på bart fjell. 1-2 beskriver kun selve rundturen oppe på Lysingen.	DNT Sør-Helgeland
1-3 Lysinghesten - avstikker fra rundtur	Langs en fjellrygg går det trasé mot Lysinghesten, som en avstikker fra rundturen på Lysingen eller turmål. 1-3 beskriver kun avstikkeren mot Lysinghesten, som enten kan nås fra Holandsbua eller rundturen oppe på Lysingen.	DNT Sør-Helgeland
1-4 Holandsbua til Lysingen	Traséen starter nede ved Holandsbua i frodig skog. Derfra åpner terrenget seg gradvis mot Lysingen, før det vel oppe går over i bart fjell. 1-4 beskriver kun stien mellom Holandsbua og Lysingen.	DNT Sør-Helgeland
1-5 Veien langs Holandsvatnet	En pen grusvei omtrent uten stigninger følger Holandsvatnet. Ved starten av traséen er det gapahuk og badeplass. 1-5 beskriver kun veien som går langs vannet.	DNT Sør-Helgeland
1-6 Innerst ved	Traséen går på traktorvei og sti gjennom frodig skog fram til Holandsbua.	DNT Sør-Helgeland

Holandsvatnet til Holandsbua	1-6 beskriver kun traséen mellom grusveien og Holandsbua.	
1-7 Kjørsvikfjellet	Kvernhuset og Luftsloppet deler samme sti. Fin traktorvei går frem til knutepunkt med infotavle. Til høyre er Kvernhuset med grillplass. Tar en av til venstre kan man besøke Stein jettegryter. Framover går turen gjennom kupert skogterreng før det skifter til myrlendt terreng med noe brattere stigning i starten. Slutten av turen går gjennom åpent fjellterreng med fantastisk utsikt.	Sømna IL
1-8 Steinsjøen borgerleie	Ved Steinsjøen går traséen gjennom et viktig kulturhistorisk område ved sjøen. Det er godt tilrettelagt, og man får informasjon om det gamle borgerleiet.	Grunneiere
1-9 Sørfjellet	Turen går fra Kvennvikskaret. Ved starten er det noen bratte partier og ellers er det relativt jevn stigning. Det er noe myrterreng og vel framme får en flott utsikt.	Sømna IL og Sømna kommune
1-10 Øyfjellet	Turen starter i tett skog før det åpner seg opp noe mer når en går langs ryggen. Flott utsikt over landskapet.	Sømna IL og Sømna kommune
1-11 Ramntinden	Turen starter ved Våg og går på traktorveg langs elva. Deretter skifter den til sti gjennom landskap med kampesteiner og det flater ut med et platå. Det er også myrdrag og et par bratte partier. Vel framme er det flott utsikt.	Sømna IL og Sømna kommune
1-12 Kronskalveien	Traséen går på grusvei langs kulturlandskap og gjennom et juv med berg på hver side. Passer fint både til fots, på sykkel og for ridning.	Grunneiere
1-13 Olavskilden	Turen går på skogvei fram til 'Hai - Ku - Badekar' skulpturene. Frem dit er det tilrettelagt for rullestolbrukere. Deretter følger ruta sjøen i grensa til Skårfjellet Naturreservat. Den siste delen av stien har bratt stigning med løse steiner fra det overhengende berget.	Sømna IL
1-14 Bjørufjellet	Man går for det meste på sti gjennom frodig skog. Ved toppen får man utsikt i alle retninger.	

Turruter som er merket

Navn	Beskrivelse	Vedlikeholds ansvarlig
2-1 Frilstadkleiva til Lysingen	Fra Frilstadkleiva følger man en fjellrygg opp mot Lysingen. Turen går for det meste på barfjell. 2-1 beskriver kun traséen mellom Frilstadkleiva og rundturen på Lysingen.	DNT Sør-Helgeland
2-2 Holandsvatnet til Frilstadkleiva	Fra Holandsvatnet går det grusvei og etter hvert sti fram til Frilstadkleiva. Mesteparten av traséen følger kulturlandskap, med noe myr og skog mot slutten. 2-2 beskriver kun traséen fra krysset mot Holandsbua fram til Frilstadkleiva.	DNT Sør-Helgeland
2-3 Holandsvatnet/B	Nede ved Holandsvatnet tar man av på traktorvei mot Bøfjellet. Traséen har brattest stigning og er omgitt av	DNT Sør-Helgeland

øfjellet til Brekkfjellet	skog i starten, før det flater ut med myrterreng etter hvert. 2-3 beskriver kun traséen fra der man tar av ved Holandsveien og fram til Brekkfjellet.	
2-4 Brekkfjellet til Frilstadkleiva	Oppe ved Brekkfjellet går stien langs en fjellrygg ned mot Frilstadkleiva. Det er for det meste myr og berg, med tynt spredt skog. 2-4 beskriver kun stien mellom toppen av Brekkfjellet og Frilstadkleiva.	DNT Sør-Helgeland
2-5 Brekkosen til Brekkfjellet	Ved Brekkosen kan man følge traktorvei og merket sti gjennom tett skog for å nå toppen av Brekkfjellet. Derfra kan man gå videre til Holandsvatnet eller Lysingen. 2-5 beskriver kun traséen mellom Brekkosen og toppen av Brekkfjellet.	DNT Sør-Helgeland
2-6 Ryptinden	Stien starter i skog og blir brattere etter hvert, før det flater ut over skoggrensen. Det er flott utsikt under hele turen.	Fjelltrimmen
2-7 Olsvika til Kjørsvikfjellet	Nede ved Olsvika starter stien, som følger fjellryggen oppover mot Kjørsvikfjellet. Det er blanding av skog, myr og berg, med glattfjell over skogbeltet.	Grendelag?
2-8 Ramntinden til Kjørsvikfjellet	Fra Ramntinden til Kjørsvikfjellet går det merket sti. Med unntak av et juv med skog går traséen for det meste på barfjell med små myrer innimellom.	
2-9 Sundsfjellet rundt	Turen går vekslende gjennom skog og barfjell i kupert terreng. Det er delvis merket. Ved enden er ei vakthytte som ble bygd i 1940.	
2-10 Lille Kvaløymarsjen	Fin rundtur som følger både vei og merket sti. Traséen går delvis langs kulturlandskap, samt delvis gjennom utmark med skog, berg og myr.	Kvaløy Vel
2-11 Storhallarlihol	Avstikker fra sti til Ingebrigtsvarden med skilt som viser veien. Det er noe usikkert om det er merket. Selve traséen er gjenngrodd og våt, men vel fremme møter man ei storslått hule som minner om en katedral.	
2-12 Mardalsfjellet	Stien starter ved steinbruddet på Slengemyra. Den er delvis merket, våt og sleip, men tilbyr fin utsikt.	
2-13 Røymarkvatnet	Turen går hovedsakelig på traktorveier gjennom tett skog før det flater ut med myrdrag mot slutten. Den siste biten ned til vannet har noe sti og det er mulighet for å gå lengre på sti forbi Storhaugen.	

Traséer som ikke er skiltet/merket, men er i bruk

Ved umerkede traséer foreligger det tradisjonelt ikke noe vedlikeholdsansvar. Enkelte av de har likevel noen som tilrettelegger.

Navn	Beskrivelse	Vedlikehold ansvarlig
3-1 Innermarka - Lysingen	Start ved Innermarka øst for Lysingen. Man starter på en traktorvei som går gjennom skogen. Etter hvert skifter det over til sti og skogen åpner seg, før det går over i barfjell mot slutten av traséen. Man har ganske jevn stigning hele veien oppover.	

3-2 Sømnesfjellet (Sørlig trasé)	Alternativ trasé via rute i fjelltrimmen. Stien er utydelig første halvdel av stien grunnet berg, men blir betraktelig bedre ved andre halvdel. Et parti ved halvveispunktet kan være vanskelig i vått vær. Det er også løse steiner der.	
3-3 Småengan rundtur	Fra Sørstraumen tar man av inn gjennom et skogsområde. Her er det gapahuk og det går etter hvert over til sti. Sammen med en grusvei på andre siden av skogen får man en flott rundtur der man går tilbake langs Sørstraumen mot Berg.	Berg Vel
3-4 Sørstraumen/ Trondsenstien	Fra Berg følger man sjøen sørover på en fin turvei. Turen kan sammenkobles med Småengan for en lengre rundtur.	Berg Vel
3-5 Sømnes – Buskhammaren, Gåskalet	Ved Sømnes går det en traktorvei og sti i retning Buskhammaren. Den går langs dyrket mark med skog og berg på andre siden.	
3-6 Sømnesfjellet (Nordlig trasé)	Alternativ trasé til Sømnesfjellet. Den er noe lengre, men har jevnere og enklere stigning.	
3-7 Øyfjellet fra Øystrand	Alternativ trasé til Øyfjellet. Den følger kanten av dyrket mark før man kommer inn i skogen.	
3-8 Øyfjellet fra Svarttrappen	Mye brukt alternativ trasé til Øyfjellet. Sammenlignet med de andre traséene er det en jevn bratt stigning.	
3-9 Øyfjellet fra Øyfjellveien	Mye brukt alternativ trasé til Øyfjellet. Halvveis oppe er det noe myr og det er også en rasteplass med benker langs stien.	
3-10 Berg rundt	Godt tilrettelagt rundtur i Berg sentrum.	
3-11 Kvaløya rundt	Mye brukt rundtur som blir merket med røde trebrikker hvert år. Den går rundt selve Kvaløya med både sti og bilvei. Hvert år blir Kvaløymarsjen arrangert her.	
3-12 Sund - Gongstøa	Sti som starter langs dyrket mark og går over i tett skog. Vel framme kommer man til Gongstøa ved sjøen.	
3-13 Sund - Skårnakk	Sti som starter langs dyrket mark og går over i tett skog. Traséen slutter nedenfor Skårnakk.	
3-14 Sund - Skårnakk (Sørlig trasé)	Alternativ trasé i kartet. Man tar av mot Skårnakk et par hundre meter lengre sør og kommer inn på samme sti som 3-13.	
3-15 Sund - Sandskaret	Sti som starter langs dyrket mark og går over i tett skog. Man går gjennom Sandskaret.	
3-16 Sandskaret - Gongstøa	Fra Sandskaret kan man gå nord-øst langs sjøen mot Gongstøa. Dermed får man en rundtur rundt Navan.	

3-17 Hjelmset – Sønnvindstørni ngen	Flott tur gjennom skog i nærhet til sjøen. Man går gjennom skog og vel framme kommer man til ei fin bukt.	
3-18 Nedrevågsvatnet	I stedet for å gå mot Ramntinden kan man velge å fortsette langs traktorveien fram til Nedrevågsvatnet. For å komme videre må man ta seg over Vågselva.	
3-19 Bjønndalen Storlia rundtur	Tidligere merket rundtur i nærheten av Dalheim som hovedsakelig går på traktorvei gjennom skogen.	
3-20 Skardet - Røyrmakvatnet	Stien starter i noe brattere terreng omgitt av skog før det flater ut med myrdrag og åpnere skog fram til traktorveien.	
3-21 Alternativ trasé til Fredheimshytta langs Kvervelva	Turen går på gammel traktorveg gjennom tett skog med noen åpnere partier. Den følger Kvervelva.	Lidarendes Venner
3-22 Ingebrigtsvarden	Turen starter ved forsamlingslokalet på Kvaløya. Etter å ha krysset veien følger turen en gårdsvei før det går over til sti. Til å starte med er det skog, før det åpner seg opp over skogbeltet. Turen kan være glatt ved mye nedbør. Deler av den går på myr og berg. Vel framme er det flott utsikt.	Kvaløy Vel
3-23 Geotur: Triborgen	Potensiell rundtur med kulturminnet Triborgen - en rullesteinstrand 50m over dagens havnivå. Turen går på bilvei, traktorvei og sti, avhengig av om en velger nordlig eller sørlig trasé.	
3-24 Geotur: Stein jettegryter	Geotur med jettegryte. Parkering ved Stein. Turen går gjennom skog på gårdsvei og bytter til sti nærmere målet.	
3-25 Geotur: Kvennvika	Kort sti i Kvennvika ned til flott friluftsområde med sandstrand.	
3-26 Kulturminnemar sjen	Rundtur med rik kulturhistorie ved Sund. Man går på variert underlag, med alt fra bilvei til sti.	
3-27 Sundsfjellet	Tidligere merket sti fra Sund til Sundsfjellet. Det er et kupert terreng med tett skog som går over i barfjell.	
3-28 Gammel skolesti Sund	Stien går langs kraftlinja og var tidligere en viktig skolesti. Den kan være vanskelig å se.	
3-29 Breisand til Skårnakk	Sti fra Breisand over til Skårnakk som hovedsakelig går over barfjell.	
3-30 Hjelmsetmyra til Kjørsvikfjellet	Alternativ trasé til Kjørsvikfjellet fra sør-vestenden av fjellet. Noe usikkert om det er en faktisk sti.	
3-31 Skårfjellet/ Dinken	Sti til toppen av Skårfjellet. Det er vekslende skog, myr og barfjell med et lite bygg på toppen.	

3-32 Sørvika postkassetrim	Enkel rundtur som delvis går langs sjøen rundt Vardhaugen.	
3-33 Gjøta mot Malm	Skiltet, men umerket sti som går gjennom Mattisplassen. Man går for det meste tett på sjøen og det er et fint uteområde.	
3-34 Avstikker fra Gjøta/Malm til Vik	Fra 3-33 går man gjennom Vasskaret mot Vik. Det er skiltet, men ikke merket.	
3-35 Skålvikfjellet	Starten på stien kan være noe vanskelig å finne. Ellers er det en fin sti med flott utsikt. Turen er del av fjelltoppjakten.	
3-36 Langbergene	Flott tur med to alternative ruter. Den ene går lavere i terrenget på innsiden av Langberget, imens den andre følger toppen av Langberget. Det er god utsikt mot havet og en bålplass med tømmerstokker. Hvert år arrangeres det et arrangement her.	
3-37 Bøfjellet fra Mølnushaugen	Gammel traktorvei fra Brekkosen/Mølnushaugen som går gjennom skog opp til Bøfjellet.	
3-38 Fjeldalsvatnet	Et antall stier går fram til Fjeldalsvatnet. Blant annet fra Fjelldalen, skytterbanen og Grønmo. Det er en mulig rundtur.	
3-39 Helvete (Kjerstimarka)	Turområde med flere stier og grusveier. Det er to mulige rundturer, samt en badeplass med gapahuk.	
3-40 Rundtur demningen Sømnes	Rundtur langs sjøen. Man går langs en molo som ble opprettet for å lage ny dyrket mark.	
3-41 Rundtur Vik - Bjørn - Knyk	Enkel rundtur i tilknytning til Vik. Man går på en fin grusvei som passer barnevogn og lignende godt.	
3-42 Galten rundtur	Rundtur langs sjøen rundt Galten. Traséen er umerket, men noe vegetasjon klippes for å tilrettelegge turen.	

Kategori 4 omhandler mulige fremtidige traséer og blir tatt opp senere i planen.

Padleleder

Navn	Lengde i km	Gradering	Vedlikeholdsansvarlig
5-1 Sømnesøya rundt	9,6	Grønn	Trollfjell friluftsråd
5-2 Fløholman rundt	17	Blå	Trollfjell friluftsråd

Sykkelruter

Navn	Beskrivelse	Skiltet	Vedlikeholdsansvarlig
6-1 GeoBike	Rundtur med en rekke avstikkere og informasjon om alt på turen i et lite hefte. Avstikkere: Sømnesfjellet, Valleråa, Triborgen, Viksjøen brygge, Kvennvika, Stein jettegryter, Sømna bygdetun, Rødbergan.	Ja	
6-2 Berg-Sundshopen	Deler trasé med GeoBike. Da som tur fra en ende til en annen uten rundtur.	Ja	Sømna IL
6-3 Kystriksveien	Sykkelrute som går langs hele kysten.	Ja	Statens Vegvesen

Sømna kommunes behov for lysløype er dekt av Kvervet lysløype i Brønnøy kommune.

Analyse avvik mellom før-status og mål

Hvert resultatmål vurderes her opp mot statusen før noen tiltak er utført. Senere i dokumentet vil planens effekt på de samme målene vurderes, da for å se om flere av målene er oppnådd og i så fall til hvilken grad.

1. *Minst et turmål/fotturrute/sti i hver grend (avmerket i kart)*

Oppfylt. Det er en jevn spredning av turruter og stier over hele kommunen, slik at de fleste har turmuligheter i sin nærhet. Det er derimot potensiale for videre utvikling.

2. *Minst tre universelt utformet naturpreget ferdselsåre/turmål i kommunen*

Delvis oppfylt. Fire kartlagte områder tilbyr muligheter til universelt utformede turer. Det er derimot enkelte mangler. Eksempelvis tilrettelagte parkeringsplasser.

3. *Alle ferdselsårer i kommunen som er brukt til friluftslivsaktivitet skal legges inn i kartverkets nasjonale baser*

Ikke oppfylt. Et større antall stier mangler i kartverket.

4. *Skole, barnehage og eldresenter/helsetun bør ha en sti eller turrute tilpasset deres bruk i umiddelbar nærhet*

Delvis oppfylt. En bakke ved omsorgssenteret vanskeliggjør tilgang til turer for rullestolbrukere. Med elektrisk rullestol kan de derimot nå en del.

5. *Tilstrekkelige parkeringsmuligheter ved startpunkt*

Ikke oppfylt. Det er flere steder spørsmål rundt parkeringsmulighetene.

6. Kanalisering av ferdsel ift. andre interesser

Delvis oppfylt. Vi ser at det er størst ferdsel ved de traséene som er tilrettelagt for det. Det mangler derimot en del. Deriblant skilting for å lede trafikken der man vil ha den.

Mottatte innspill og vurderinger

Ved folkemøter er det gitt innspill som gjelder kommunens ferdselsårer. Her vil de konkrete forslagene gjengis i kortformat og vurderes opp mot målplanen. Innspillene finnes i sin fullstendige form i det vedlagte Excel dokumentet.

Når man skal foreta fysisk tilrettelegging i utmark skal man ha grunneiers tillatelse. Der det er mulig har man derfor kontaktet de relevante grunneierne for å få opprettet avtaler med dem. Så har eventuelle ønsker blitt lyttet til, slik som nedleggelse av eller endringer på etablerte traséer. Det vises til Friluftsløven §35 som gir kommunen rett til å merke ruter i utmark, inkludert eventuelle organisasjoner som har fått tillatelse av kommunen. Grunneier skal varsles i god tid før eventuell merking foretas. Skulle grunneier motsette seg merking skal kommunen avgjøre om merkingen skal tillates og i så fall på hvilken måte. En slik overstyring fra kommunen skal kun gjøres i spesielle tilfeller. Eksempelvis der en lengre sti har enkelte partier som krysser aktuell eiendom, eller på spesielt viktige ferdselsårer.

Vår anbefaling er at man så langt det er hensiktsmessig tar hensyn til grunneiers ønske og samarbeider for å komme til enighet.

Ved mange av traséene hvor det eksisterer merking er vurderingen så enkel som at man bør vedlikeholde. Dette er et tiltak som gjelder alle turruter og er et ansvar som medfølger det å ha en merket trasé. Det er derimot ikke nødvendig ved umerkede traséer hvor det ikke foreligger et vedlikeholdsansvar. Generelt betyr denne vurderingen at det ikke er behov for noen spesielle tiltak utover vanlig vedlikehold.

Traséer der det hverken er forslag til tiltak, vurderinger eller vedlikeholdsansvar blir ikke listet opp her. Alle er derimot listet opp under kapitelet 'Dagens tilstand', samt i Excel-dokumentet.

Fotruter

Turruter som er merket og har starttavle

Nr.	Navn	Forslag til tiltak & vurdering	Rutebetydning
1-1	Aunet - Lysingen (Gråheia)	Vurdering: Det er et viktig turområde som må vedlikeholdes.	Nasjonal
1-2	Lysingen rundtur	Vurdering: Det er et viktig turområde som må vedlikeholdes.	Nasjonal

1-3	Lysinghesten - avstikker fra rundtur	Vurdering: Man burde rette opp i merkingen og kun ha en merket trasé. Det er et behov for å avklare hvordan og av hvem dette skal gjøres.	Nasjonal
1-4	Holandsbua til Lysingen	Forslag til tiltak: Rydde opp i merking. Vurdering: Man må få ryddet opp i merkingen. Det er et behov for å avklare hvordan og av hvem dette skal gjøres. Det må videre skiltes til Holandsbua fra fylkesvei 17 samt fylkesvei 7222.	Nasjonal
1-5	Veien langs Holandsvatnet	Vurdering: Man må vedlikeholde traséen.	Nasjonal
1-6	Innerst ved Holandsvatnet til Holandsbua	Vurdering: Det er et viktig turområde som må vedlikeholdes. Man kan vurdere klopplegging enkelte steder.	Nasjonal
1-7	Kjørsvikfjellet	Forslag til tiltak: Sette bolt og tau/trosse på kampesteinen slik at folk kan klatre opp. Rydde opp isolasjon. Vurdering: Man kan fint tilrettelegge for klatring opp på kampesteinen. Det er en naturlig rasteplass og ville ha vært en fin severdighet. Spesielt fra luftsloppet og inn til vannet, samt fra vannet og inn til kammen er det særlig behov for vedlikehold. Isolasjonen må ryddes opp i.	Nasjonal
1-8	Steinsjøen borgerleie	Vurdering: Det er initiativ fra ivrige grunneiere som burde bygges opp under.	Nasjonal
1-9	Sørfjellet	Forslag til tiltak: Skoging. Vurdering: Man bør se på behov for skoging og vedlikeholde.	Nasjonal
1-10	Øyfjellet	Forslag til tiltak: Klopplegging. Vurdering: Det er behov for remerking og klopplegging.	Regional
1-11	Ramntinden	Forslag til tiltak: Avklare parkering. Evt. undersøke og utbygge ny parkering ved annet startpunkt. Vurdering: Man må få en avklaring angående parkeringsplassen.	Regional
1-12	Kronskalveien	Vurdering: Man bør vedlikeholde traséen.	Lokal
1-13	Olavskilden	Forslag til tiltak: Tilrettelegge slik at flere kommer seg fram til kilden. Installere trapp/trebru/gangvei i tre. Ønske fra flere. Evt. grus fram til grensa til verneområdet og deretter tre? Mulig merking fram til grensa? Unngå at folk går på ville veier i naturreservatet. Vurdering: Det bør være et mål at man utforsker muligheten for å installere trapp og gangvei i tre fram til Olavskilden. Det vil verne naturen for slitasje. Man må lokalisere og ordne starttavla.	Regional - potensielt nasjonal
1-14	Bjørufjellet	Vurdering: Man bør vedlikeholde traséen.	Lokal

Turruter som er merket

Nr.	Navn	Forslag til tiltak & vurdering	Rute-betydning
-----	------	--------------------------------	----------------

2-1	Frilstadkleiva til Lysingen	Forslag til tiltak: Skulle vært merket på nytt. Vurdering: Stien må ryddes og man må merke.	Regional
2-2	Holandsvatnet til Frilstadkleiva	Vurdering: Man bør vedlikeholde traséen.	Regional
2-3	Holandsvatnet/ Bøfjellet til Brekkfjellet	Vurdering: Man bør vedlikeholde traséen.	Regional
2-4	Brekkfjellet til Frilstadkleiva	Vurdering: Man bør vedlikeholde traséen.	Regional
2-5	Brekkosen til Brekkfjellet	Vurdering: Man bør vedlikeholde traséen.	Regional
2-6	Ryptinden	Vurdering: Man bør vedlikeholde traséen.	Regional
2-7	Olsvika til Kjørsvikfjellet	Vurdering: Man kan se på å vedlikeholde traséen.	Lokal
2-8	Ramntinden til Kjørsvikfjellet	Forslag til tiltak: Tydeliggjøre hvor man skal gå i starten. Vurdering: Skal det være en merket trasé burde man tydeliggjøre hvor man skal gå.	Lokal
2-9	Sundsfjellet rundt	Vurdering: Man kan se på å vedlikeholde traséen.	Lokal
2-10	Lille Kvaløymarsjen	Vurdering: Man bør vedlikeholde traséen.	Lokal
2-11	Storhallarlihol	Vurdering: Det behøves en større utredning for å se på om man skal formidle hula eller ikke. Potensialet er stort, så det burde ses på.	Lokal - potensiale for regional
2-12	Mardalsfjellet	Vurdering: Å gjennomføre tiltak for å bedre traséen ville ha vært vanskelig. Skal man ha en mer behagelig tur bør man heller gå på nabofjellet. Skal traséen være merket så må det merkes.	Lokal
2-13	Røyrmarkvatnet	Vurdering: Man bør vedlikeholde traséen.	Lokal

Traséer som ikke er skiltet/merket, men er i bruk

Nr	Navn	Forslag til tiltak & vurdering	Rutebetydning
3-2	Sømnesfjellet (Sørlig trasé)	Vurdering: Det er en enkel og mye brukt tur. Man kunne se på mulighetene for å utbedre traséen, samt skilting ved parkeringsplassen. Man må i så fall undersøke potensiell rasfare.	Regional
3-3	Småengan rundtur	Forslag til tiltak: Lage belysning. Vurdering: Det hadde vært fint med en infotavle på Berg. Det er per i dag ikke midler til å lage belysning, men om noen står for dette kan det vurderes. Behov for skilting og merking kan ses på.	Lokal - potensielt regional/ nasjonal
3-4	Sørstraumen/ Trondsenstien	Forslag til tiltak: Lage belysning. Vurdering: Det hadde vært fint med en infotavle på Berg. Det er per i dag ikke midler til å lage belysning, men om noen står for dette kan det vurderes.	Lokal - potensielt regional/ nasjonal
3-6	Sømnesfjellet (Nordlig trasé)	Vurdering: Det er en enkel og mye brukt tur. Man kunne se på mulighetene for å utbedre traséen, samt skilting ved parkeringsplassen.	Lokal

3-8	Øyfjellet fra Svarttrappen	Forslag til tiltak: Rydding. Vurdering: Det foreligger per nå ikke noe vedlikeholdsansvar. Er det et ønske om å rydde traséen må lokale selv stå for dette, da det allerede er flere tilrettelagte stier opp til Øyfjellet.	Lokal
3-10	Berg rundt	Vurdering: Dette er en viktig tur i sentrum som burde løftes fram. Blant annet ved å sette inn på infotavle ved Sørstraumen i Berg.	Lokal
3-11	Kvaløya rundt	Forslag til tiltak: Det er forespurt skilting, samt mer permanent merking. Det er også forslag om å lage tavle ved noen fine berg på nordsiden. Tavle med navn på skjær, holmer, fjell osv. hadde vært fint. Vurdering: Man burde se på mulighetene for permanent merking. Skilting samt tavler ville også ha vært et stort løft hvis det er gjennomførbart.	Lokal
3-17	Hjelmset – Sønnavinds tørningen	Forslag til tiltak: Utføre opprydding av stien. Må ha oppklaring med grunneierne. Ønske fra flere. Vurdering: Er det lokalt initiativ så kan man se på å rydde traséen.	Lokal
3-20	Skardet - Røymarkvatnet	Forslag til tiltak: Bør klopplegges, det er meget vått. Vurdering: Grunnet mengden av nødvendig arbeid opp mot mengden bruk bør man heller belage seg på å bruke godt fottøy enn å klopplegge.	Lokal
3-21	Alternativ trasé til Fredheimshytta langs Kvervelva	Forslag til tiltak: Utbedring av traséen. Vurdering: Å utbedre traséen ville ha vært et positivt tiltak. Spesielt når det er mye lokalt initiativ.	Lokal
3-23	Geotur: Triborgen	Forslag til tiltak: Utbedre og avklare parkering ved sørenden av rundturen. Vurdering: Per nå er det ikke noe særlig problem med parkeringsplass. Grunneieren har sagt at det er greit at man bruker den.	Regional
3-26	Kulturminne marsjen	Forslag til tiltak: Legge klopper der hvor det er bløtt inni bukta. Merke eller skilte slik at folk vet hvor runden går? Vurdering: Turen går gjennom gårdstun, dyrket mark og lignende. Det vil kreves en del avklaringer og grunneieravtaler før man eventuelt kan utføre tiltak. Utover det virker tiltaket positivt og noe man anbefaler å se på. Det er ikke tydelig sti per nå og det er vanskelig å vite hvor man skal gå, så det å merke traséen ville også ha hjulpet med å lede trafikken. Hvis det er behov for klopplegging kan man også se på dette i sammenheng med merkingen. Man må avklare hvem som skal utføre arbeidet og vedlikeholde.	Lokal
3-35	Skålvikfjellet	Forslag til tiltak: Lage bedre parkeringsplass. Vurdering: Man kunne sett på å avklare og utarbeide bedre parkeringsplass hvis det er lokal vilje til dette.	Lokal
3-36	Langbergene	Forslag til tiltak: Idiotsikre et par traséer. Merke og evt. skilte. Vurdering: Skulle man ha utbedret traséen med	Lokal

		merking så må man avklare muligheten for det med grunneier. Starten er noe trøblete blant annet grunnet dyrket mark.	
3-38	Fjeldalsvatnet	Forslag til tiltak: Merke enten fra Grønmo eller fra skytterbanen. Vurdering: Det behøves en dypere vurdering om hvorvidt man burde lede trafikk hit eller ikke, grunnet sårbar natur. Om det finnes stier der som unngår den sårbare naturen er sannsynligvis en av de mest aktuell for merking. Eventuelt kan man legge om stien.	Lokal
3-39	Helvete (Kjerstimarka)	Forslag til tiltak: Lage infotavle. Vurdering: Det er mange turister som drar på tur hit og området er godt tilrettelagt. Med tanke på dette ville en infotavle vært et meget positivt tiltak.	Nasjonal
3-40	Rundtur demningen Sømnes	Vurdering: Hvis man skal lage infotavle for området bør traséen være med på den.	Lokal

Foreslåtte/mulige fremtidige stier

Nr.	Navn	Forslag til tiltak & vurdering	Rutebetydning
4-1	Trollskardet	Forslag til tiltak: Forslag til ny sti. Legge den utenfor farlig område. Vurdering: Det er allerede mange andre stier i området som man bør prioritere framfor denne. Er det mye lokal vilje og initiativ kan man se på å utvikle en trasé her.	Lokal
4-2	Vårsløppløypa / Sti til Bestefarsplassen	Forslag til tiltak: Gammel sti som kan ryddes og åpnes. Vurdering: Det meste av rundturen er allerede ok. Er det mye lokal vilje kan man se på å rydde og utbedre det som mangler. Det ville ha vært positivt for lokalsamfunnet.	Lokal
4-3	Vestabergodden	Forslag til tiltak: Området her skulle vært ryddet og tilrettelagt bedre. Vurdering: Området har hatt mye tilrettelegging tidligere. Blant annet med klopper, lavo, funn av Sømnas eldste sko og mer. Skulle man ha satt området i stand igjen ville dette ha krevd stort lokalt engasjement.	Lokal
4-4	Grønmo - Rein fjord	Forslag til tiltak: Merke traséen og avtale parkering. Vurdering: Den foreslåtte traséen følger eksisterende traktorveier, slik at det ikke behøves omfattende arbeid for å få den tilrettelagt. Man må derimot prate med grunneierne for å høre om det er aktuelt og avklare parkering. Videre er man avhengig av lokalt initiativ.	Lokal

Kartlagte og vurderte turruter for tilgjengelighet

I 2023 ble det påbegynt kartlegging av tilgjengelighet i Sømna. Dette er turruter samt målpunkter av enklere grad enn grønn (Enkel) vanskelighetsgrad, som vil si at de egner seg til bruk av personer med nedsatt funksjonsevne. Generelt betegnes disse enten som godt tilgjengelig eller universelt utformet, etter definisjonene gitt i vedlegg. Nedenfor er fire slike ferdselsårer og målpunkter som ble ferdig kartlagt i løpet av 2023, samt to fra 2024. Disse finnes også i norgeskart, da under temakart > tilgjengelighet. <https://www.norgeskart.no/>

Lokalitet	Beskrivelse	Forbedringsforslag
Kvennvika	<p>Et statlig sikret friluftsområde som er populært blant både lokalbefolkning og turister.</p> <p>Mange grillsteder og sittebenker. Sandstrand og bademuligheter. God parkering. Sanitærhus ved parkeringsplass med dusj og wc som er åpent om sommeren.</p> <p>Behov for bedre tilrettelegging.</p>	<p>Statlig sikret område som bør prioriteres.</p> <p>Stien fra parkering og ned til strand/benkene og grillstedene er litt bratt og utilgjengelig med rullestol. Trenger en eller to sterke hjelpere for å dytte/holde igjen person med rullestol.</p>
Sundshopen	<p>En ny rasteplass åpnet i 2023, utarbeidet av Nasjonale Turistveier. Godt tilgjengelig friluftsområde med mange fasiliteter. Grusvei ned mot vannet hvor det er utarbeidet en molo.</p> <p>Romslig toalett. Døråpner på utsiden fungerer ikke. Derfor er dør tung å åpne. Steinhelle med en terskel i inngangsparti.</p> <p>Tilkomst sittegrupper ikke tilgjengelig for rullestol på grunn av vegetasjon og ujevnt veidekke.</p>	<p>Toalett: Fikse defekt døråpner på utsiden. Skaffe holder for toalettpapir. Minske terskelhøyden fra steinhelle og inn på toalett.</p>
Sørstraum veien	<p>Flott, svært tilgjengelig tursti nært berg sentrum. Et bratt parti midtveis kun tilgjengelig for elektrisk rullestol.</p>	<p>Området bør prioriteres pga. god tilgjengelighet og nærhet til befolkning.</p>
Sørstraumen	<p>Statlig sikra friluftsområde. Gapahuk og sittegruppe nært vannet og berg sentrum. Ikke så godt tilrettelagt for rullestol.</p>	
Holands vatnet	<p>Gapahuk ved nordenden av vannet, i kort avstand fra parkeringsplass. Grusvei langs vannet.</p>	<p>Gapahuken har stort potensiale for universell utforming. Det er også mulighet for en universelt utformet fiskeplass. Bakken som leder ned mot gapahuken er dessverre for bratt. Med gravemaskin kunne den muligens ha blitt gjort slakere.</p> <p>Grusveien er universelt utformet og byr på</p>

		en fin turmulighet med rullestol. Kun en bakke med mye tverrfall gjør at ikke hele grusveien er universelt utformet. Dette kunne ha blitt endret med fyllmasse. Videre burde man ha etablert HC-parkering ved parkeringsplassen. Dette gjøres enkelt ved å male streker og sette opp et lite skilt.
Vik sentrum	Rundtur i Vik sentrum med utgangspunkt fra Omsorgssenteret. Turen har flere naturpregede strekker.	Traséen er i stor grad universelt utformet med enkelte små strekker som ødelegger. Bruker man Omsorgssenteret som utgangspunkt må man bruke elektrisk rullestol. Det er godt potensiale.

Padleleder

Nr.	Navn	Forslag til tiltak & vurdering	Rutebetydning
5-1	Sømnesøya rundt	Vurdering: Jevnlig vedlikehold.	Regional
5-2	Fløholman rundt	Vurdering: Jevnlig vedlikehold.	Regional
5-3	Nye padleleder	Forslag til tiltak: Man burde samlet et utvalg av padleruter og utbedret disse med formidling. Vurdering: Det ville ha vært meget positivt med flere padleleder i kommunen. Man burde undersøke mulighetene for å utvikle et utvalg av dem.	Potensielt nasjonal

Sykkelruter

Nr.	Navn	Forslag til tiltak & vurdering	Rutebetydning
6-1	GeoBike	Vurdering: Det er behov for å bytte et skilt, samt å sette skilt ved riktig lokasjon der man svinger av til Sømnes gård. Infotavla må oppdateres med nye traséer. Man behøver å formidle GeoBike-ruten bedre.	Nasjonal
6-2	Berg - Sundshopen	Vurdering: Se GeoBike.	Nasjonal

Diverse hensyn

Besøksforvaltning

Sammen med de innspill som har blitt mottatt fra befolkningen har også besøksforvaltning vært et viktig prinsipp. Innunder besøksforvaltningen går en rekke punkter og noen av de er:

- Hvorfor vil vi ha folk på tur?
- Hvor vil vi ha folk på tur?
- Hvor mange vil vi ha?

- Hvem vil vi ha på tur?
 - Lokale, regionale, nasjonale eller internasjonale besøkende?
 - Fysiske forutsetninger og interesser
 - Bil/sykkel/bobil/buss/telt/hotell
- Når vil vi ha folk på tur?
- Hvordan skal vi få dette til?

- Bedre opplevelsen for besøkende
- Styre ferdselen
- Ivareta natur- og kulturverdiene
- Bygge livskraftige lokalsamfunn
- Fysiske forutsetninger og interesser

Målet ved å ta i bruk disse hensynene er å få tilrettelagt ferdselsårene på en hensiktsmessig måte for lokalbefolkning, reiseliv og natur- og kulturverdier. De supplerer og bygger opp under de satte mål slik at vi kan treffe riktig vurdering for å nå målplanen.

Lovverk

Videre er det en del lovverk som er relevante for planen. Blant disse sikrer [friluftsloven](#) allmennhetens allemannsrett og tar for seg de viktigste momentene av den. Kort og grovt fortalt kan hvem som helst ferdes der de selv ønsker i utmark. Samtidig som loven skal bevare naturgrunnlaget med hensikt å «fremme muligheten for friluftsliv som en fritidsaktivitet».

Dermed kan vi ikke tvinge folk til å gå der vi vil, men vi kan oppfordre til ferdsel der vi ønsker det gjennom riktig tilrettelegging. På likt vis kan vi minske ferdsel der den ikke er ønsket ved å unngå tilrettelegging. Det vi beskriver som kanalisering av ferdsel.

Det presiseres i friluftsloven § 2 første ledd at ferdsel til fots i utmark skal skje «hensynsfullt og med tilbørlig varsomhet». Av andre ledd kommer det at dette også gjelder for ferdsel med tråsykkel o.m., med mindre kommunen i samarbeid med grunneier forbyr dette i gitte strekninger. Av § 15 kan kommunen i samarbeid med grunneier også fastsette adferdsregler som alle som ferdes i området plikter å følge, der hvor utfarten er stor. Slike regler skal «særlig ta sikte på å opprettholde ro og orden, verne dyre- og plantelivet og fremme helsetiltak og sanitære forhold.»

Blant andre lovverk er [kulturminneloven](#) §3 og §6, hvor det fremkommer at det ikke skal foretas tiltak som på noen måte kan skade automatisk fredete kulturminner. Eksempelvis fornminner slik som gravrøyser skal ivaretas og dermed må eventuelle tiltak respektere disse.

[Folkehelseloven](#) har som formål å underbygge en positiv samfunnsutvikling. Gjennom den er kommunen tildelt en del ansvarsområder som skal sikre at tiltak for folkehelsearbeidet blir utført. Dette er av stor relevanse for ferdselsåreplanen, som

direkte omhandler samfunnsutvikling og danner et grunnlag for videreutvikling av friluftstilbud med gevinst for folkehelsen.

[Naturmangfoldloven](#) sikrer naturens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold. Den gir også «grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur». I henhold til den må alle inngrep i naturen ta hensyn til og vurderes opp mot naturmangfoldet for å unngå at det tar skade.

I Sømna kommune er det sju verneområder. Disse er [Gjerdevatnet naturreservat](#), [Amundsgjerdlia naturreservat](#), [Bøpøla naturreservat](#), [Teisdalen naturreservat](#), [Kystverneplan Nordland](#), [Horsvær naturreservat](#), [Kystverneplan Nordland](#), [Horsvær fuglefredningsområde](#) og [Skårfjellet naturreservat](#). Hver enkelt har sin egen forskrift med vernebestemmelser som må respekteres. Hovedregelen er at eventuelle tiltak må ha en effekt som virker beskyttende ovenfor naturen, framfor å tilrettelegge for turgåere. Blant annet er det vanlig at en ikke kan gruslegge stier, siden det kan ha en drenerende effekt. Klopplugging kan derimot være aktuelt der det oppstår stor slitasje, for å beskytte underlaget.

Av [forskriften om bærekraftig skogbruk](#) § 3 kommer det at skogeieren plikter å ta nødvendige hensyn ovenfor biologisk mangfold, friluftsliv, landskap og kulturverdier. Opprettelsen av turruter er derimot ikke til hinder for grunneiers rett til å drive skogbruk eller beite i tråd med skogbruksloven. Alle besøkende pliktes å lukke grunder og eventuelle turruter må tilrettelegges med hensyn til beiteområder.

I tillegg kan kommunen med hjemmel i [hundeloven](#) utvide båndtvangen i enkelte tilfeller. Da er det særlig § 6 og § 7 som er relevante. Eksempelvis kan kommunen av § 6 bokstav e fastsette båndtvang der hvor «husdyr har rett til å beite og faktisk beiter», slik at grunneiers interesser ivaretas og respekteres. Av § 7 kan statsforvalteren «gi forskrift om at hunder skal holdes i bånd eller forsvarlig innestengt eller inngjerdet når hensynet til reindriften tilsier det.» Altså kan eventuelle fremtidige konflikter som oppstår mellom turgåere og grunneiere rundt ferdselsårene løses ved å ta i bruk denne hjemmelen.

Vegetasjon, sårbarhet og slitasje

Norsk institutt for naturforskning beskriver sensitiv vegetasjon gjennom sin veileder «*Sårbarhetsvurdering av ferdselslokaliteter i verneområder, for vegetasjon og dyreliv*» på følgende vis:

Ulike vegetasjonstyper og landskapsformer har ulik toleranse for menneskelig ferdsel, og ulike former for påvirkning kan føre til ulike effekter. Det er to egenskaper som er avgjørende for å beskrive hvor sensitiv vegetasjon er for ferdsel:

- *Slitestykke. Hvor mye tråkk tåler vegetasjonsdekket før det oppstår en slitasjeskade? Andre ord som brukes for å beskrive slitestykke er tråkktoleranse og resistens.*

• *Gjenvekstevne. I hvor stor grad er vegetasjonen i stand til å reparere seg selv ved gjenvekst dersom det har oppstått en slitasje og påvirkninga opphører? Andre ord som brukes for å beskrive gjenvekst er re-etablering, restaurering, gjenoppretting og resiliens.*

En særlig sårbar form for vegetasjon er myr. Slitestyrken er svak og ettersom vegetasjonen slites ned vil stien forringes. Enten den er bløt, løs eller gjørmete vil turgåere søke utenfor stien og heller gå langs siden av den. På slikt vis utvides stien raskt over tid og slitasjen blir fort merkbar. Til gjengjeld har myr god evne til gjenvekst og vil i løpet av noen få år ta seg igjen. I slike områder er det svært gunstig med kloppegging eller lignende, da det tillater for gjenvekst og kanaliserer fremtidig ferdsel.

Videre er stier som går over tynt jordsmonn utsatt, spesielt om de går i bratt terreng. Fuktighet har særlig stor forringningseffekt, da det både gjør underlaget løsere og selv uten videre menneskelig ferdsel fortsetter å grave ut stien som er en fordypning i terrenget. Derfor er det viktig å få kontroll på vannet på slike steder, for å lede det ut av stien og dermed begrense hvor mye den vaskes ut. Se «Stiskulen» i delkapittelet *hvordan vedlikeholde* for informasjon om hvordan en kan gjøre dette.

Prioritering av tiltak

Tiltakene er prioritert ut etter hvor de lander på en skala fra 1 til 3, der hvor 1 er tiltak som scorer høyt. I denne vurderingen er følgende forhold tatt stilling til:

- Graden av måloppnåelse i forhold til de effektmål og resultatmål som er satt i planen.
- Hvor oppnåelig det aktuelle tiltaket er å gjennomføre.
- Tiltakets kost-nytte verdi. Altså hvor mye tiltaket oppnår i forhold til det tiltaket krever i form av tid og ressurser.
- Rutebetydningen til ruten der hvor tiltaket er foreslått.

Det vi generelt ser er at det i stor grad kan utrettes mye med forholdsvis enkle tiltak for å vedlikeholde og utvikle ferdselsårene i Sømna kommune. Eksempel på tiltak er remerking/vedlikehold. Andre tiltak vil kreve betraktelig mer arbeid, men kan likevel være av stor viktighet i forhold til hva de utretter for friluftslivet. Det er viktig å gradvis utføre tiltakene på en metodisk måte slik at en får prioritert det viktigste og tar ting videre derifra. Blant annet for å bruke de tilgjengelige ressursene på best mulig måte og ikke gjøre frivilligheten utbrent.

Traséer der det ikke er etterspurt eller foreslått tiltak blir ikke listet opp her. Alle traséene er derimot listet opp under kapitelet '*Dagens tilstand*', samt i Excel-dokumentet.

Fotruiter

Turruter som er merket og har starttavle

Prioritering (1-3)	Navn	Tiltak	Vedlikeholds-ansvarlig
1	1-1 Aunet - Lysingen (Gråheia)	Jevnlig vedlikehold.	Sømna IL
1	1-2 Lysingen rundtur	Jevnlig vedlikehold.	DNT Sør-Helgeland
1	1-3 Lysinghesten - avstikker fra rundtur	Rette i merking.	DNT Sør-Helgeland
1	1-4 Holandsbua til Lysingen	Rydde i merking. Skilte fra vei.	DNT Sør-Helgeland
1	1-5 Veien langs Holandsvatnet	Jevnlig vedlikehold.	DNT Sør-Helgeland
1	1-6 Innerst ved Holandsvatnet til Holandsbua	Jevnlig vedlikehold. Vurdere klopplegging.	DNT Sør-Helgeland
2 1 2	1-7 Kjørsvikfjellet	Muliggjøre klatring opp på kampestein. Særlig vedlikehold fra luftsloppet til kammen. Blant annet merking noen steder. Opprydding av isolasjon.	Sømna IL
1	1-8 Steinsjøen borgerleie	Jevnlig vedlikehold.	Grunneiere
2	1-9 Sørfjellet	Jevnlig vedlikehold.	Sømna IL og Sømna kommune
2	1-10 Øyfjellet	Remerking og klopplegging.	Sømna IL og Sømna kommune
2	1-11 Ramntinden	Avklare parkering.	Sømna IL og Sømna kommune
2 til 3	1-12 Kronskalveien	Jevnlig vedlikehold.	Grunneiere
2 1	1-13 Olavskilden	Utforske muligheten for trapp og/eller gangvei i tre. Ordne i startavla.	Sømna IL
2	1-14 Bjørufjellet	Jevnlig vedlikehold.	

Turruter som er merket

Prioritering (1-3)	Navn	Tiltak	Vedlikeholds-ansvarlig
2	2-1 Frikladkleiva til Lysingen	Rydding og merking.	DNT Sør-Helgeland

2	2-2 Holandsvatnet til Frilstadkleiva	Jevnlig vedlikehold.	DNT Sør-Helgeland
2	2-3 Holandsvatnet/Bøfjellet til Brekkfjellet	Jevnlig vedlikehold.	DNT Sør-Helgeland
2	2-4 Brekkfjellet til Frilstadkleiva	Jevnlig vedlikehold.	DNT Sør-Helgeland
2	2-5 Brekkosen til Brekkfjellet	Jevnlig vedlikehold.	DNT Sør-Helgeland
2	2-6 Ryptinden	Jevnlig vedlikehold.	Fjelltrimmen
3	2-7 Olsvika til Kjørsvikfjellet	Jevnlig vedlikehold.	
3	2-8 Ramntinden til Kjørsvikfjellet	Tydliggjøring av hvor traséen går.	
3	2-9 Sundsfjellet rundt	Jevnlig vedlikehold.	
2	2-10 Lille Kvaløymarsjen	Jevnlig vedlikehold.	Kvaløy Vel
2	2-11 Storhallarlihol	Videre utredning.	
3	2-12 Mardalsfjellet	Remerking.	
2	2-13 Røyrmakvatnet	Jevnlig vedlikehold.	

Traséer som ikke er skiltet/merket, men er i bruk

Prioritering (1-3)	Navn	Tiltak	Vedlikeholdsansvarlig
2 1	3-2 Sømnesfjellet (Sørlig trasé)	Utbedre traséen, samt skilte ved parkeringsplassen. Undersøke rasfare.	
1 3 2	3-3 Småengan rundt	Ny infotavle. Lage belysning. Skilting og merking.	Berg Vel
1 3	3-4 Sørstraumen/ Trondsenstien	Ny infotavle. Lage belysning.	Berg Vel
1	3-6 Sømnesfjellet (Nordlig trasé)	Utbedre traséen, samt skilte ved parkeringsplassen.	
3	3-8 Øyfjellet fra Svarttrappen	Rydding.	
1	3-10 Berg rundt	Løfte fram traséen og utbedre deler	
2 3	3-11 Kvaløya rundt	Merking. Skilting og tavler.	

3	3-17 Hjelmset – Sønnavindstørningen	Rydde.	
3	3-20 Skardet - Røyrmarkvatnet	Klopplegging.	
2	3-21 Alternativ trasé til Fredheimshytta langs Kvervelva	Utbedring av trasé.	Lidarendes venner
3	3-23 Geotur: Triborgen	Utarbeiding av parkeringsplass.	
2	3-26 Kulturminnemarsjen	Merke, eventuelt skilte. Klopplegging.	
3	3-35 Skålvikfjellet	Utbedre parkeringsplass.	
3	3-36 Langbergene	Utbedring av trasé og merking.	
2	3-38 Fjeldalsvatnet	Utføre dypere vurdering og eventuelt merke.	
1	3-39 Helvete (Kjerstimarka)	Infotavle.	
1	3-40 Rundtur demningen Sømnes	Innlemmelse i fremtidig infotavle.	

Foreslåtte/mulige fremtidige stier

Prioritering (1-3)	Navn	Tiltak	Vedlikeholds- ansvarlig
3	4-1 Trollskardet	Ny trasé.	
3	4-2 Vårsleppløypa / Sti til Bestefarsplassen	Ny trasé.	
3	4-3 Vestabergodden	Ny trasé.	
3	4-4 Grønmo - Reinfjord	Ny trasé.	

Padleleder

Prioritering (1-3)	Navn	Tiltak	Vedlikeholds- ansvarlig
1	5-1 Sømnesøya rundt	Jevnlig vedlikehold.	Trollfjell Friluftsråd
1	5-2 Fløholman rundt	Jevnlig vedlikehold.	Trollfjell Friluftsråd
2	5-3 Nye padleleder	Utvikle et utvalg av nye padleleder.	

Sykelruter

Prioritering (1-3)	Navn	Tiltak	Vedlikeholdsansvarlig
1	6-1 GeoBike	Oppgradering av skilt og infotavle. Formidling.	
1	6-2 Berg-Sundshopen	Se GeoBike.	Sømna IL

Nedleggelse av trasé

Ved endring og nedlegging av turruter er det viktig at alle tilretteleggingstiltak, skilt og merking fjernes. Dersom grunneier eller andre ønsker at bruer eller andre tiltak opprettholdes, er det viktig at overdragelse og vedlikeholdsansvar avtales skriftlig. Alle materialer og skilt må fraktes ut av terrenget og leveres på avfallsmottak. Varder som tilhører turruta skal rives, men pass på at en ikke river grensemerker eller andre markeringer som ikke tilhører turruta. Malt merking på steiner og trær kan skjules ved at en maler over med gråmaling.

Det er viktig at alle aktuelle informasjonstavler og skilt blir oppdatert. Man må være bevisst på og tenke gjennom hvilke skilt og informasjonstavler på tilgrensende turruter som har informasjon som også må endres. Det må i hvert enkelt tilfelle vurderes om en bør varsle om endring eller nedlegging av turruter ved oppslag, på nettsider, i lokalavis eller på annet vis.

Alle endringer i turruter og nedlegging av turruter skal meldes til Kartverket. Dette er svært viktig slik at kartgrunnlaget til enhver tid er mest mulig oppdatert.

Merking og skilting

Når det skal foretas merking eller skilting av ferdselsårer så skal *Merkehåndboka* følges. Dette gjelder både de turrutene som har disse tiltakene i denne planen og framtidige turruter, så sant ikke det foretas offisielle endringer. Merkehåndboka finnes i digitalt format [her](#).

Kun turruter som er vedtatt merket og innlagt i kartverket skal merkes. Der hvor dette ikke er gjort er det av diverse grunner per nå ikke ønskelig med merking. Før det kan være aktuelt å merke andre ruter må de eventuelle forslagene tas opp og vurderes. I tillegg må turruter være ferdigmerket før de kan sendes inn til kartverket. Det påpekes at ingen stier skal merkes uten at det er inngått en avtale med grunneier.

Reiseliv og markedsføring

Tilrettelegging for reiseliv er en naturlig del av planen og mange av de fysiske tiltakene vil være gunstige for dette. Samtidig kan det være viktig å drive målrettet med hvor en konsentrerer turismen. Dette er både for å kanalisere ferdselen, og for å vise frem de beste sidene ved kommunen. På slikt vis blir opplevelsen for besøkende bedre og lokale får ha andre områder mer for eget bruk. Til dette er digital markedsføring slik som det som blir lagt ut på Visit Helgeland eller i infoblad gode virkemidler.

Samtidig bør de rutene som det allerede ligger informasjon ute om bygges opp under. En bør for kanaliseringen sin del alltid spørre hvor vi vil ha turismen før det legges ut markedsføring av nye områder.

Det må påpekes at det finnes mange måter å markedsføre en trasé på. Forskjellige medier ser større bruk fra ulike brukergrupper; i dette tilfellet turister og innenbygds. Der hvor vi vil ha turisme og så mye trafikk som mulig, er det hensiktsmessig å markedsføre på de fleste plattformer, slik som Visit Helgeland og ut.no. Men der hvor det ikke er ønsket stor trafikk kan en heller ta i bruk apper som for eksempel TellTur, da de blir hovedsakelig brukt av lokale. Dette kan også ses opp mot de fysiske forholdene: hvor godt en trasé tåler slitasje og om det er tilrettelagt for å håndtere utbredt bruk.

Markedsførte geolokaliteter

Med sin spennende geologi og som del av Trollfjell UNESCO Global Geopark er det en rekke geolokaliteter som markedsføres spesielt. For regionen generelt er disse turforslagene del av egne temakonkurranser i TellTur. Dette er videre med på å bygge opp under reiselivet og kanalisere ferdselen, slik at geolokalitetene blir utnyttet på best vis for å styrke lokalsamfunnet.

Økonomiske- og ressursmessige konsekvenser

Det er vanskelig å estimere de nøyaktige kostnadene ved de enkelte tiltakene, da det må befares og undersøkes nøyaktig hvor mye som kreves for å få fullført de ved hver enkelt. Derfor tas kostnadene for seg på et mer generelt grunnlag her. De reflekteres også i prioriteringen til rutene i form av kost-nytte verdi, hvor kostnadene veies opp mot nytteverdien av tiltakene.

Kloppegging, merking og lignende tiltak kan karakteriseres som å ha lav kostnad oppimot hvor mye de utretter. Det kreves ikke noen stor utredning og arbeidet kan utføres på relativt kort tid, gitt dugnadsinnsats fra frivilligheten. På den motsatte enden av skalaen er tiltak slik som bygging av nye parkeringsplasser. Der kreves det ofte fagkyndig personell til deler av arbeidet, mange arbeidstimer og større mengder materiale.

Stordata

Bruk av stordata innenfor friluftslivet er for øyeblikket i rask utvikling. I denne planen ble det kun brukt i enkelt format via STRAVA for å avdekke om det var grunn til å analysere enkelte traséer nøyere, uten videre bruk utenfor det. Dette var for å ivareta personvernet, da andre metoder enten ikke er utviklet nok enda eller ikke opptrer aktsomt med tanke på personvern. Det jobbes derimot med å utvikle dette. Ettersom STRAVA og eventuelt teledata blir mer tilpasset slike formål kan de sammen med fysiske tellere brukes til å gi et mer nøyaktig bilde av hvilke ferdselsårer folk bruker. På den måten kan det dannes videre grunnlag for å avgjøre hvordan en skal tilrettelegge de forskjellige ferdselsårene.

Hvordan vedlikeholde

På Miljødirektoratet sine sider er det utarbeidet en veileder for etablering og vedlikehold av stier. Denne heter stiskulen og er tilgjengelig gratis på nett [her](#) for alle å bruke. Stiskulen tar for seg flere viktige momenter, slik som når en bør se på stien, hvordan man kontrollerer vann, rydding og mer. Ved å ta den i bruk vil alle i kommunen ha samme felles standard for vedlikehold som resten av landet og enklere kunne koordinere aktuelle tiltak. I tillegg er Trollfjell Friluftsråd godkjent som kursholder av sti- og merkekurs, og gjennomfører kurs med jevne mellomrom eller på forespørsel.

Vedlagt ligger utdrag fra sti- og merkekurset som viser forslag til hyppighet av vedlikehold.

Oppfølging av planen

I Sømna kommune eksisterer det allerede rammer som muliggjør oppfølging av ferdselsåreplanen. Man har to årlige møter i Frivilligforum. Der deltar kommunen, frivillighetssentralen, lag og foreninger. Her tas det for seg alt mulig, slik at friluftslivets ferdselsårer enkelt kan kobles på. Det foreslås også at friluftsrådet inviteres med på disse møtene.

Videre kan man bruke eksempel fra Bindal, hvor det er opprettet en samarbeidsavtale vedrørende tilrettelegging av turstier og turområder. Der er det beskrevet hva de ulike deltagerne har ansvar for:

Kontaktpersoner i lag og foreninger er de viktigste samarbeidspartnerne ved tilrettelegging av turstier. De gjør den daglige jobben med å rydde, merke og merke stiene.

Trollfjell friluftsråd bidrar med å legge inn turrutene digitalt i kartet, arrangerer TellTur-konkurransen og bistår med eventuell søking av midler til tilrettelegging.

Folkehelsekoordinatoren bistår med koordinering av tilretteleggingen. Eksempelvis årlig infobrev til kontaktpersoner og bistand med innkjøp av maling/skilt ved behov.

Samt kontakt mellom kontaktpersoner og Trollfjell friluftsråd, blant annet for å formidle tekst og bilder til nye stier.

Andre viktige verktøy vil være fortsatte merkekurs, samt bruk av Excel-dokumentet som arbeidsdokument. Man har også rettikartet.no hvor målpunkter og mer kan registreres av hvem som helst.

Analyse av planens måloppnåelse

Basert på at tiltakene i planen blir gjennomført er det gjort en vurdering av hvor stor oppnåelse den gir av de målene som er satt.

1. *Minst et turmål/fotturrute/sti i hver grend (avmerket i kart)*

Oppfylt. Det er en jevn spredning av turruter og stier over hele kommunen, slik at de fleste har turmuligheter i sin nærhet. Gjennom de foreslåtte tiltakene får man også utviklet disse videre.

2. *Minst tre universelt utformet naturpreget ferdselsåre/turmål i kommunen*

Oppfylt. Fire kartlagte områder tilbyr muligheter til universelt utformede turer. Utfører man tiltak etter vurderingene og registreringene i kartverket vil man kunne gjøre disse komplette.

3. *Alle ferdselsårer i kommunen som er brukt til friluftslivsaktivitet skal legges inn i kartverkets nasjonale baser*

Oppfylt. GPS-spor til alle ferdselsårene blir innhentet og rapportert til kartverket.

4. *Skole, barnehage og eldrecenter/helsetun bør ha en sti eller turrute tilpasset deres bruk i umiddelbar nærhet*

Delvis oppfylt. En bakke ved omsorgssenteret vanskeliggjør tilgang til turer for vanlige rullestolbrukere. Utfører man arbeid etter registreringene i kartverket kan det derimot bli en komplett rundtur for elektrisk rullestol.

5. *Tilstrekkelige parkeringsmuligheter ved startpunkt*

Oppfylt. Alle planens ferdselsårer som har et behov for bedre parkeringsmuligheter, får dette gjennom tiltakene.

6. *Kanaliserings av ferdsel ift. andre interesser*

Oppfylt. Det er gjennom planen økt fokus på å lede ferdselen dit vi vil ha den.

Oppsummering

Fra tidligere er det utført mye i Sømna kommune som tilrettelegger ferdselsårene for friluftslivsaktivitet. Det er derimot flere ønsker for ytterligere utvikling og det er et stort engasjement rundt mange traséer. I tillegg ser man at det må utføres en del tiltak for å nå de satte målpunktene. Blant disse er fremtredende eksempler rapportering av stiene til kartverket og sikring av tilstrekkelige parkeringsmuligheter.

Videre er det mange andre viktige tiltak. Deriblant må merking ryddes opp i og man ønsker å tilrettelegge for turisme. Samtidig ser man at mye kan utrettes ved hjelp av forholdsvis enkle tiltak.

For de fleste av tiltakene vil frivilligheten være den viktigste ressursen. Da kommer godt samarbeid og kommunikasjon til å være sentralt. Her vil kommunen og friluftsrådet være viktige støttespillere. Samtidig som mer krevende tiltak slik som utarbeidelse av nye padleleder vil behøve spesialisert arbeid.

Vi anbefaler at man utfører tiltakene etter foreslått prioritering, men vil likevel påpeke at disse prioriteringene kan omrokes etter behov og lokalt engasjement. Det presiseres at frivilligheten ikke er en ubegrenset ressurs.

Til slutt vil vi understreke viktigheten av at en aktivt tar i bruk Excel-dokumentet i det videre arbeidet og bruker det dynamisk. Der ligger all informasjon vi har om Sømna kommunes ferdselsårer samlet, man finner informasjon om behov, og man kan planlegge og registrere nye tiltak.

Henvisning til vedlegg

Vedlegg 1: Excel-dokumentet

Vedlegg 2: Definisjoner og avklaringer

Vedlegg 3: Eksempelavtaler for tilrettelegging og merking av turruter

Vedlegg 4: Overordnet klassifisering av tilgjengelighet (Bevegelseshemmede) – friluft

Vedlegg 5: Hyppighet av vedlikehold

Vedlegg 6: Samarbeidsavtale vedrørende tilrettelegging av turstier og turområder i Bindal

Vedlegg 7: Kartene i PDF-format

Vedlegg 8: Lage GPS-spor på mobilen